herpy

GEKONY

Arabian sand gecko

Trigonodactylus arabicus

Trigonodactylus arabicus to mały, smukły gekon piaskowy z Półwyspu Arabskiego. Żyje na luźnym, nawiewanym przez wiatr piasku, w dzień zakopuje się, a nocą poluje na owady. Gatunek jest rzadko spotykany w niewoli, a wiedza o jego hodowli jest skąpa.

Rodzina: Gekkonidae Dawna nazwa: *Stenodactylus arabicus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**6-8 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**5-10 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Naziemny i kopiący nory**
Środowisko	**Pustynia**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**40 × 30 × 25 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**25-30 °C**
Miejsce wygrzewania	**33-36 °C**
Temperatura w nocy	**18-22 °C**
Wilgotność	**20-40%**
UVB	**Opcjonalne**
Pokarm	**Owady i małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)**
Utrzymanie	**Pojedynczo**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1 jaj**
Inkubacja	**60-90 dni** przy 27-30 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Trigonodactylus arabicus to mały, delikatny gekon o płaskiej, wydłużonej głowie i ciele, które podczas ruchu przyciska ściśle do podłoża. Skóra jest półprzezroczysta i różowawa, a grzbiet pozbawiony jest guzkowatych łusek. Palce dłoni i stóp są długie i smukłe, mają frędzlowate brzegi z trójkątnych łusek oraz cienkie, bocznie spłaszczone pazurki. Palce nie mają lamelek, więc gatunek nie potrafi wspinać się po pionowych powierzchniach. Ogon ma okrągły przekrój i jest mniej więcej tak długi jak ciało.

Gatunek został opisany w 1957 roku przez Georga Haasa, a jego nazwa pochodzi od miejsca typowego w Arabii. Przez długi czas zaliczano go do rodzaju *Stenodactylus* jako *Stenodactylus arabicus*, ale w 2018 roku przywrócono mu własny rodzaj *Trigonodactylus*, ponieważ jest mniejszy i smuklejszy niż *Stenodactylus*, ma bardziej spłaszczone ciało i porusza się inaczej. Niektórzy autorzy nadal używają starej nazwy.

Zwierzęta z tego rodzaju mierzą poniżej 4 cm od pyska do kloaki, a ogon jest mniej więcej tak samo długi, więc dorosłe osobniki mają łącznie około 6-8 cm. Wartość ta została obliczona na podstawie wymiarów ciała, a nie zmierzona bezpośrednio. Długość życia w niewoli nie jest udokumentowana; liczba w ramce to szacunek oparty na pokrewnych gekonach pustynnych. Gatunek rzadko trzymany jest w terrariach.

Występowanie i środowisko

Gatunek występuje na Półwyspie Arabskim i w krajach sąsiednich: w Arabii Saudyjskiej, Katarze, Zjednoczonych Emiratach Arabskich, południowym i środkowym Omanie, Bahrajnie, Kuwejcie i środkowym Jemenie. Odnotowano go również w Iranie i Jordanii. Jako miejsce typowe podano Trucial Coast na 24° 10' szerokości północnej i 53° długości wschodniej, obszar należący dziś do Zjednoczonych Emiratów Arabskich.

Zasięg jest duży i gatunek nie jest uważany za zagrożony. Mapa przedstawia przybliżony wycinek obszaru występowania.

> **Naturalny zasięg:** Arabia Saudyjska, Katar, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Oman, Bahrajn, Kuwejt, Jemen, Iran i Jordania.

ŚRODOWISKO

Gekon żyje na luźnym, nawiewanym przez wiatr piasku na wydmach i równinach piaszczystych z rozproszoną roślinnością, od poziomu morza do wysokości 500-600 m n.p.m. Spotyka się go także na twardszym podłożu i na równinach solnych. Klimat jest pustynny, z bardzo gorącym latem, łagodną zimą i niemal bez opadów.

Gatunek jest wyłącznie naziemny i nocny. W dzień ukrywa się w norkach w piasku lub pod kamieniami. Nie wspina się. Pokarm stanowią drobne owady i inne małe bezkręgowce.

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Trigonodactylus arabicus* jest skąpa. Zalecenia opierają się na klimacie i siedlisku w obszarze występowania. Blisko spokrewnione *Stenodactylus petrii* i *Stenodactylus sthenodactylus* mają podobne wymagania. Gatunek jest zatem przeznaczony wyłącznie dla doświadczonych hodowców.

Dorosły osobnik potrzebuje niskiego terrarium o wymiarach co najmniej 40 × 30 × 25 cm (długość × szerokość × wysokość). Najważniejsza jest powierzchnia dna, ponieważ gekon żyje na ziemi. Podłoże to gruba warstwa luźnego, czystego piasku do piaskownic lub piasku z niewielką domieszką gliny, o grubości co najmniej 10 cm, aby zwierzę mogło kopać korytarze. Ułóż płaskie kamienie i korę korkową jako kryjówki, tak by było suche, stabilne schronienie. Gałęzie i rośliny nie są potrzebne.

TEMPERATURA

W dzień temperatura powinna wynosić 25-30 °C, a w miejscu wygrzewania na jednym końcu 33-36 °C, aby zwierzę mogło wybierać. Nocą temperatura może spaść do 18-22 °C. Piasek ogrzewa lampa lub mata grzewcza umieszczona z boku, sterowana termostatem. Wartości opierają się na klimacie w obszarze występowania i nie są udokumentowane dla samego gatunku. Mierz temperaturę termometrem cyfrowym zarówno przy miejscu wygrzewania, jak i w chłodnym końcu.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Powietrze powinno być suche: 20-40 % w dzień. Piasek na powierzchni musi być suchy. Mały róg głęboko w piasku można utrzymywać lekko wilgotny, aby zwierzę miało gdzie odpoczywać podczas linienia. Postaw płytką miseczkę ze świeżą wodą, wymienianą regularnie, choć gekon pije rzadko. Wentylacja musi być dobra.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest nocny i w dzień pozostaje w ukryciu. Nie udokumentowano zapotrzebowania na UVB. Słabe oświetlenie UVB dla gatunków cieniolubnych (strefa Fergusona 1) nad jedną połową terrarium można stosować jako opcjonalne uzupełnienie, a zwierzę musi zawsze mieć możliwość zakopania się w cieniu. Światło włącza się na 12 godzin dziennie, a w nocy panuje ciemność.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Pokarm stanowią małe żywe owady: małe świerszcze, małe karaczany, skoczogonki dla młodych oraz w mniejszych ilościach małe mącznik. Owady powinny być mniejsze niż odległość między oczami zwierzęcia. Dorosłe osobniki karmi się co drugi lub trzeci dzień wieczorem. Oprószaj pokarm wapniem, a raz na dwa tygodnie stosuj preparat witaminowy z D3. Niezjedzone owady usuwaj rano.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Trigonodactylus arabicus jest płochliwy i szybki, a porusza się z ciałem przyciśniętym do piasku. Nie należy brać zwierzęcia do ręki, ponieważ jest delikatne i łatwo się stresuje. Większą część dnia spędza zakopane i niewidoczne; wieczorem wychodzi i poluje. Nie udokumentowano, czy gatunek można trzymać w parach lub grupach, dlatego trzymaj zwierzęta pojedynczo.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Różnice płciowe i wiek osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane dla *Trigonodactylus arabicus*. U przedstawicieli rodzaju widoczne są wyraźne zgrubienia u nasady ogona, gdzie znajdują się hemipenisy, oraz dwie-trzy małe ostrogi po każdej stronie; u gekonów są to cechy samców. Płeć można pewnie określić dopiero u dorosłych zwierząt.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja w niewoli nie jest udokumentowana. Gatunek żyje na obszarze z bardzo gorącym latem i łagodną zimą, a jaja składane są w ciepłej połowie roku. Nieco chłodniejszy okres zimowy, odpowiadający klimatowi w obszarze występowania, jest więc naturalnym bodźcem, ale nie zostało to sprawdzone.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

W naturze samica składa jedno owalne jajo na zniesienie w ciepłych miesiącach od maja do października. Wykopuje w piasku dołek na jajo. Liczba zniesień w roku nie jest udokumentowana.

INKUBACJA

Inkubacja nie jest udokumentowana dla *Trigonodactylus arabicus*. Wartości w ramce, 60-90 dni w temperaturze 27-30 °C, zapożyczono od pokrewnych gekonów pustynnych i są one szacunkiem. Jajo umieszcza się w lekko wilgotnym wermikulicie lub piasku i trzyma w inkubatorze o stabilnej temperaturze.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Odchów młodych nie jest udokumentowany. Młode są bardzo małe i jako pierwszy pokarm powinny dostawać skoczogonki i muszki owocowe; potrzebują też głębokiego piasku i małych kryjówek. Trzymaj je pojedynczo.

Zdrowie i częste błędy

Nie ma udokumentowanych chorób tego gatunku w niewoli. Ogólne zagrożenia dla gekonów pustynnych to:

- Zbyt wilgotny piasek, który powoduje grzybice i problemy skórne.
- Niedobór wapnia i witaminy D3, który prowadzi do rozmiękania kości.
- Połykanie piasku podczas karmienia, co może powodować zaparcia. Karm na płaskim kamieniu lub w miseczce.
- Stres wynikający ze zbyt częstego brania do ręki lub zbyt małej liczby kryjówek.

Udaj się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę przestanie jeść, bardzo schudnie lub ma problemy z linieniem.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.